

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.055.017
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

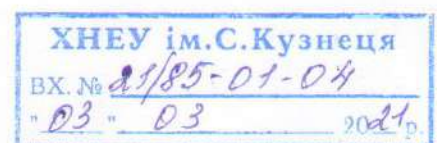
ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
Лосевої Ольги Геннадіївни на тему «Організаційне забезпечення стратегії
розвитку адміністративної території»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність обраної теми дослідження

Згідно зі Стратегією сталого розвитку України до 2030 року однією з пріоритетних операційних цілей є узгодження стратегій розвитку регіонів, міст і територіальних громад зі Стратегією сталого розвитку України з метою забезпечення гармонійного поєднання загальнонаціональних, регіональних і місцевих інтересів. Актуальність проблематики вдосконалення організаційного забезпечення стратегічного розвитку адміністративних територій в Україні підкреслюється зростанням асиметрії розвитку її окремих територій та необхідністю адаптувати власні підходи до усталеної практики Європейського союзу.

Формування шляхів вдосконалення організаційного забезпечення є важливим завданням стратегічного розвитку країни в цілому та її окремих територій у зв'язку з незавершеністю процесів децентралізації влади, реформуванням місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою. Незважаючи на існуючий практичний досвід з реалізації стратегій розвитку регіонів, районів, міст чи територіальних громад, організаційне забезпечення залишається досить маловивченим напрямком з позиції менеджменту та потребує від наукової спільноти розробки нових методів та підходів організації управління з метою подальшої їх реалізації.

**Зв'язок теми дослідження з науковими планами, програмами,
фундаментальними та прикладними дослідженнями**

Дисертацію виконано відповідно до тематики наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Практична апробація методики розрахунку плати за тимчасове користування окремими елементами благоустрою, що перебувають у комунальній власності територіальної громади м. Харкова, для розміщення відкритих літніх майданчиків, елементів вуличної торгівлі, малих архітектурних форм і тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного та іншого призначення для ведення підприємницької та іншої діяльності» (номер державної реєстрації 0118U000066).

**Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і
рекомендацій, їх достовірність і новизна**

Наукові положення, висновки та рекомендації, які містяться в дисертаційній роботі Лосевої О.Г., мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлено широким аналізом значної кількості вітчизняних та закордонних джерел статистичної та теоретико-методичної інформації.

Структура дисертаційної роботи визначено її метою та спрямовано на вирішення актуальних завдань з подальшого розвитку теоретико-методичного забезпечення та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційного забезпечення формування та реалізації стратегії розвитку адміністративної території. Шляхи розв'язання поставлених завдань мають різний ступінь наукової новизни, а саме: удосконалено та набуло подальшого розвитку.

Для вирішення поставлених у роботі завдань використано сукупність наукових методів та підходів, зокрема: метод ретроспективного аналізу (с. 25-27), морфологічний аналіз (с. 36-37, с. 51-52); план-фактний та економіко-статистичний аналіз, що включає аналіз динаміки показників (с. 94-111); групування, кластерний та порівняльний аналіз на основі міждисциплінарного підходу (с. 133-135); метод контент-аналізу (с. 85-89, с. 126-132, с. 144-151), метод семантичного аналізу (с. 168-169); метод пріоритезації «MoSCow» (с. 173-178); каузальний підхід (с. 222-224) тощо.

Автором представлено наступні наукові результати:

набув подальшого розвитку теоретико-методичний підхід до визначення складу та місця організаційного забезпечення у системі стратегічного управління розвитком адміністративної території (підрозділ 1.3). Ця розробка автора, відміну від існуючої практики, дає змогу визначити склад та місце організаційного забезпечення стратегічного розвитку адміністративної території виходячи з організаційної функції системи управління як основи процесу стратегічного розвитку АТ. Одержані результати дають змогу сконцентрувати та розподілити ресурси у відповідності до специфіки кожного етапу формування стратегії;

розвинено організаційну модель стратегічного управління адміністративною територією, яка містить у підґрунті оптимальну кількість базових принципів які можуть бути дотримані у ході стратегічного управління розвитком території (підрозділ 3.1, с. 170-179). Це дає змогу імплементувати обґрунтовану модель у процесі погодження стратегічних пріоритетів розвитку адміністративної території різного рівня в умовах децентралізованої влади;

дістав подальшого розвитку інструментарій погодження стратегічних пріоритетів розвитку адміністративних територій (підрозділ 3.3, с. 207-219), особливість якого полягає у можливості кількісної оцінки рівня узгодженості стратегії розвитку регіону з державною політикою регіонального розвитку та з урахуванням цілей сталого розвитку. Обґрунтовано роль громадського обговорення, як інструмента подолання неузгодженості стратегій розвитку адміністративних територій різного рівня. Також здобутком автора є запропонована просторова модель позиціонування регіону у контексті рівня узгодженості стратегії розвитку регіону з державною політикою регіонального розвитку та з урахуванням цілей сталого розвитку (с. 220);

удосконалено організаційний підхід до внесення змін у адміністративно-територіальний устрій країни, який, на відміну від існуючого, ґрунтується на теоретичному узагальненні світового досвіду та дозволяє отримати якісну оцінку нормативно-правового забезпечення цього процесу (підрозділ 1.1, с. 24-40). Організаційний підхід враховує вимоги класифікації NUTS, що є актуальним у контексті європейської інтеграції України (с. 41-45, с. 59);

удосконалено визначення сутності та змісту стратегічного управління розвитком адміністративної території, що вирізняється врахуванням сутності пов'язаних базових дефініцій, а саме: «стратегія», «розвиток», «управління»,

«територія» (перший етап) та встановленні сутності стратегічного управління, управління розвитком та розвитку території як суміжних понять (другий етап) (підрозділ 1.2 с. 48-68). Сформоване визначення стратегічного управління було прийнято за основу побудованої моделі системи стратегічного розвитку адміністративної території (с. 61);

удосконалено методичний підхід до оцінювання якості стратегії розвитку адміністративної території, який, на відміну від існуючої практики, зосереджує увагу на розрахунку середнього коефіцієнту росту, що дозволяє визначити кількість років необхідних для досягнення цільового показника; (підрозділ 2.1 с.94-111). Практична значущість підходу полягає у можливості підвищити ефективність стратегічного управління на національному рівні шляхом формування якісних та однорідних індикаторів реалізації стратегії та формування стратегічних цілей на основі концепції SMART-цілей.

Отримані у дисертаційній роботі результати мають високий ступінь обґрунтованості, що підтверджується глибоким аналізом літературних джерел вітчизняних та закордонних дослідників та використанням статистичної звітності та застосуванням широкого кола наукових методів та підходів.

Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Теоретична цінність отриманих наукових результатів полягає в узагальненні існуючих та розробці нових теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій, які збагачують управління та адміністрування процесів формування організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративних територій.

Науково-практичні положення дисертаційної роботи, зокрема обґрунтування організаційного забезпечення процесу формування стратегії розвитку адміністративних територій на основі досвіду країн ЄС розглянуто та схвалено фахівцями відділу Проблем науково-технічного і економічного прогресу регіону Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України, що засвідчено Довідкою № 01-06/65 від 09.09.2020 року.

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 13 наукових праць. Серед них 1 стаття в науковому фаховому виданні України, яке включене до міжнародної наукометричної бази Scopus, 1 стаття у періодичному науковому виданні яке входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Франція), 1 стаття що реферуються у Web of Science 1 стаття в науковому фаховому виданні України, 9 публікацій за матеріалами конференцій.

Перелік публікацій дозволяє стверджувати, що Лосева О. Г. виконала вимоги пункту 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а також Наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220. Таким чином, апробацію результатів дисертаційного дослідження слід вважати достатньою.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Порушення академічної доброчесності у дисертації не виявлено, є посилання на відповідні джерела інформації. Структура дисертаційної роботи є загальноприйнятою: анотація, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Роботу виконано в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності, що сприяє сприйняттю викладених матеріалів дослідження. Обсяг основного тексту дисертації становить 7,99 авт. арк. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40 зі змінами від 31.05.2019 р.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Незважаючи на загальну позитивну оцінку обґрунтованих у дисертаційній роботі положень, висновків та рекомендацій, варто розглянути певні дискусійні положення та зауваження, які полягають у наступному:

1. Наведена у підрозділі 1.1 діаграма глибинних причин недоліків проекту Закону «Про адміністративно-територіальний устрій» побудована на основі методу Ісікави є важливим елементом аналізу особливостей адміністративно-територіального устрою України у контексті стратегічного управління розвитком

територій, проте обґрунтування отриманих результатів доцільно було б доповнити можливими шляхами вирішення окреслених недоліків (с. 33-35).

2. Розвиваючи підхід до визначення складу та місця організаційного забезпечення у системі стратегічного управління розвитком можливо було б більш широко навести та проаналізувати наукові підходи щодо сутнісно-містовного наповнення категорії (с. 72-77).

3. Використання план-фактного та соціально-економічного аналізу задля визначення виконання стратегії соціально-економічного розвитку «Україна-2020» є доречним, проте обґрунтування доцільності використання середнього коефіцієнту росту при розрахунку кількості років необхідних для досягнення цільового показника можливо було б доповнити та уточнити ґрунтуючись на існуючій практиці прогнозування соціально-економічного розвитку на національному рівні (с. 98-99).

4. Недостатньо висвітлено роль стратегічного планування у системі стратегічного розвитку добровільно об'єднаних територіальних громад, як адміністративно-територіальних одиниць базового рівня. Це питання є важливим у зв'язку зі стрімким зростанням кількості ОТГ та реформою децентралізації влади.

5. Положення щодо доцільності урахування складових сталого розвитку у процесі формування стратегії адміністративної території висвітлено лише на регіональному рівні, доцільним у контексті дослідження вважається поглиблення запропонованого інструментарію погодження стратегічних пріоритетів до наступних рівнів адміністративно-територіального розподілу України (підрозділ 3.3).

Наведені зауваження не впливають на загалом позитивний висновок щодо поданої на розгляд дисертаційної роботи та слугують рекомендаціями для подальших досліджень авторів.

Загальний висновок

Дисертаційна робота «Організаційне забезпечення стратегії розвитку адміністративної території» Лосевої Ольги Геннадіївни є завершеним науковим дослідженням, результати якої, а саме: теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації дозволяють вирішити актуальне науково-практичне

завдання з удосконалення організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративної території.

Дисертаційне дослідження за змістом відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», а за якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Обрана тема дисертаційної роботи є актуальною та розкритою; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи виконано; результати дослідження мають наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність.

Дисертація на тему «Організаційне забезпечення стратегії розвитку адміністративної території» за своїм змістом відповідає вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а її автор – Лосева Ольга Геннадіївна – заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:
Заступник директора з наукової роботи
Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
НАН України,
д.е.н., професор

Хаустова В.Є.